

[0092] IS IES-IENS IN FOARBYLD FAN IN FONOLOGYSKE TSJINSTELLING YN IT FRYSK OF NET ?

Yn *Leuvense Bijdragen* XLVI (1956-57) s. 140-143 is Fr. van Coetsem opkommen tsjin P. Sipma en tsjin my, om't wy beide úthâlde, dat de nasalearring fonologyske bitsjutting hat yn it Frysk ¹⁾. Sa soe der yn it wurdpear *ies-iens* gjin sprake wêze kinne fan in oposysje yn fonologyske sin, om't yn it Frysk (d.w.s. it Lânfrysk) njonken de formaesje nasale *ie* + *s* net foarkomt in foarming mei *ie* + *n* + *s* of om't it foarkommen fan nasalearre fokalisme biheind is, d.w.s. foarkomt foar biskate bylûden en foar oare net. Nou komt de forbining *-ns(-)* yn it sprutsene Lânfrysk alhiel net foar (wol yn it Skiermuontseagersk), dat dy kin ek net yn oposysje stean ta hokker oare formaesje dan ek. Nasalearre fokalisme komt net foar foar alle bylûden, mar dat komt de [ɔ] yn it Frysk ek net, b. g. net foar *-m*; de [o] wol en dochs seit K. Fokkema dat der yn it Frysk sprake is fan twa fonemen: [o] en [ɔ], dit op groun fansels fan wurdpearen as [boltsjə] en [bɔltsjə]²⁾. Fokkema bistried lykwols, dat de nasalearring yn it Frysk fonologyske bitsjutting ha soe, dêr't Van Coetsem him yn byfalt. Van Coetsem bistried ont nou ta net it foarkommen fan de fonologyske oposysje [o]-[ɔ] yn it Frysk. Ik bin bang, dat ek by Van Coetsem mooglik ûnbiwust diakroane eleminten meispylje yn syn bioardieling fan it nasalearre fokalisme yn it Frysk. *Ies* bliuwt foar my hwat oars as *iens*, sa't Frânsk *ça* hwat oars is as *sang*. Trubetskoj hat dizze tsjinstellingen bititele mei de namme privative oposysje, om't ien fan de termen in eigenskip, i.c. nasalearring, hie dy't de oare term miste.³⁾ Van Coetsem folgjende is der ek gjin fonologyske oposysje tusken *wart* [wat] en *hwat* [wot], hwant yn *wart* hawwe wy dan in *a* + rhotasisme (as wy dy term effen wider nimme as Marouzeau) en rhotasisme is hjir dan louter in kombinatoaryske fariant fan de *r*. *Widze-wudze* bifette salang't wy de *etymology* net wisten in fonologyske tsjinstelling ⁴⁾, mar nou't wy skriuwe moatte *wurdze* ⁵⁾ net mear ... Diakrony of synkrony, that's the question!

Teake Hoekema.

1) Fr. van Coetsem, Heeft de nasalering een fonologische functie in het Fries?; P. Sipma, Ta it Frysk I (Ljouwert, 1948) s. 57; Teake Hoekema De fonematyske funksje fan de nasalearring yn it Frysk, Us Wurk III (1954) s. 52-53.

2) Frysk jierboek 1938, s. 37.

3) Forl. N. van Wijk, Phonologie ('s-Gravenhage, 1939), s.70-71.

4) Sipma, o.c. s. 49.

5) Sj. de to forskinien kaert 11 fan de Taalatlas voor Oost-Nederland en aangrenzende gebieden.